

A. Κείμενο

Η ψυχαγωγία των νέων

Σ. Καργάκος

Οι νέοι, για να μπορούν να αισθάνονται νέοι, χρειάζονται ένα νεανικό τρόπο ψυχαγωγίας, που να τονώνει το δυναμισμό τους και να ενισχύει τη φρεσκάδα τους. Άλλωστε, πραγματικός στόχος της ψυχαγωγίας είναι η αγωγή της ψυχής, η διάπλαση που οδηγεί στη βαθμιαία προαγωγή του ατόμου. Ψυχαγωγία δε σημαίνει οποιαδήποτε κάλυψη του ελεύθερου χρόνου με ασχολίες που διαμορφώνουν ένα χαμηλό ήθος και μια ατελή ή ευτελή προσωπικότητα...

Σήμερα, μέσα στο γενικότερο πλαίσιο μιας καταναλωτικής κοινωνίας ακόμη και η διασκέδαση έγινε καταναλωτικό προϊόν που αγοράζεται και πουλιέται. Η λεγόμενη «βιομηχανία του ελεύθερου χρόνου», χρησιμοποιώντας τις τεχνικές του marketing, επιβάλλει στους νέους ορισμένα στερεότυπα συμπεριφοράς, όσον αφορά τον τρόπο ψυχαγωγίας. Οι νέοι, για να μην απομονωθούν από τους συνομιλητές τους, αναγκάζονται να τα αποδεχθούν δέχονται «να χάσουν το πρόσωπο τους, για να μοιάσουν με τους άλλους».

Από τις ψυχαγωγικές εκδηλώσεις τους λείπει ο αυτοσχεδιασμός, ο αυθορμητισμός, η γνησιότητα. Ακόμη και κάποιες υστερικές εκδηλώσεις είναι μέσα στο πρόγραμμα· ένα είδος «ψυχαγωγικού χάπενινγκ». Εφόσον οι νέοι είναι το τραγούδι τους. Σήμερα το τραγούδι προωθείται από κάποιες πολυεθνικές εταιρείες, που καθορίζουν έναν τρόπο ψυχαγωγίας για όλη τη νεολαία της γης. Βέβαια, το τραγούδι πρέπει να ενώνει αλλά όχι να ισοπεδώνει ή να ομοιοποιεί και να περνά στο χώρο της νεολαίας κάποια ύποπτα μηνύματα και κάποιους ύποπτους τρόπους ζωής. Η ετεροκατευθυνόμενη, όμως, διασκέδαση δεν ικανοποιεί τις βαθύτερες ανάγκες των νέων, αφού πρωταρχικά μέσω αυτής αποσκοπείται η εξασφάλιση του κέρδους. Γι' αυτό άλλωστε αντιμετωπίζει τους νέους σαν οικονομικά μεγέθη κι όχι ως αυτόνομες προσωπικότητες, με αναπτυσσόμενη κρίση, βούληση κι ευαισθησία. Η ψυχαγωγία από αγωγή της ψυχής γίνεται αγωγή προς κατανάλωση.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες ο νέος, συχνά, κυριεύεται από μια παθητικότητα. Οι διάφορες μορφές ψυχαγωγίας, όπως ο χορός και το τραγούδι, δεν λειτουργούν ως ερεθίσματα, που θα τον προτρέψουν να εκφραστεί μ' ένα δικό του δυναμισμό και δημιουργικό τρόπο ψυχαγωγίας. Αντίθετα, τον ωθούν σε μια παθητική στάση ζωής, σε πανομοιότυπες μορφές διασκέδασης που τον διδάσκουν απάθεια και αδιαφορία. Συχνά το τραγούδι γίνεται ένας άμεσος ή έμμεσος τρόπος προβολής των ναρκωτικών, κάποιων αντικοινωνικών συμπεριφορών και ψυχοφθόρων ιδεολογιών. Σήμερα το μοντέρνο τραγούδι διαμορφώνει όχι μόνο τη γλώσσα αλλά και τη σκέψη των νέων. Αυτό εξηγεί το γιατί το λεξιλόγιο της ελληνικής νεολαίας βρίθεται από ξενικά στοιχεία ή από λέξεις δήθεν λαϊκές, που προωθούνται από κάποια τραγούδια μιας νέας αργκό, που εκφράζει τον πρόσφατο μουσικό μας λαϊκισμό, που δεν είναι τίποτα άλλο παρά εμβόλιο ανοησίας στη σκέψη και στη γλώσσα των νέων παιδιών.

Απ' όλα αυτά διαπιστώνουμε ότι ο σύγχρονος τρόπος ψυχαγωγίας δεν εξαρτάται, σε μεγάλο ποσοστό, από τη θέληση των ίδιων των νέων. Απλά τους μεταβάλλει σε άκριτους δέκτες απολαύσεων. Μέσω της ελεγχόμενης ψυχαγωγίας περνούν και οι νέοι τρόποι εξάρτησης. Κι επειδή οι νέοι όλου του κόσμου αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα, ρέπουν προς ένα ενιαίο τρόπο διασκέδασης. Όμως, από αυτό επωφελούνται οι πολυεθνικές δισκογραφικές εταιρίες, για να διαμορφώσουν ένα παγκόσμιο πρότυπο ψυχαγωγίας, σύμφωνα με τα δικά τους συμφέροντα. Σήμερα το τραγούδι εκφράζει κατά κάποιον τρόπο την ιδεολογία των νέων. Μέσα από αυτή την

«ιδεολογία» επιχειρείται η από-εθνικοποίηση των λαών και η αποκοπή της νεολαίας από την εθνική της κουλτούρα. Δεν υποβοηθούνται σήμερα οι προσπάθειες, που θα έδιναν τις δυνατότητες στους νέους να βρουν και μέσα ψυχαγωγίας στη δική τους κουλτούρα.

Να συνθέσετε την περίληψη του κειμένου (100-120 λέξεις)

copyright © 2005- 2006

Μονάδες 25

Β. Παρατηρήσεις

1. Βρείτε μέσα από το κείμενο πέντε συνυποδηλωτικές φράσεις.

Μονάδες 5

2. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων με την τεχνική της αιτιολόγησης την παρακάτω θεματική πρόταση: «Η ψυχαγωγία από αγωγή της ψυχής γίνεται αγωγή προς κατανάλωση»

Μονάδες 10

3. Να επισημάνετε τα δομικά στοιχεία της τρίτης παραγράφου: «Από τις ψυχαγωγικές εκδηλώσεις ... αγωγή προς κατανάλωση» και να δώσετε έναν πλαγιότιτλο.

Μονάδες 5

4. Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: αυτόνομες, κυριεύεται, παθητικότητα, ερεθίσματα, βούληση.

Μονάδες 5

Γ. Παραγωγή Λόγου

Πώς μπορεί, κατά τη γνώμη σας, να συμβάλει η πολιτεία στην ορθή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των νέων; Υποθέστε πως το κείμενο σας θα αποτελέσει την εισήγησή σας σε συζήτηση που θα διεξαχθεί σε συνάντηση των μαθητών των σχολείων της περιοχής σας με τους τοπικούς φορείς της πολιτείας. (300-350 λέξεις)

Μονάδες 50